

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 276/2015-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Ivanom, Advokátska kancelária H. I. F., spol. s r. o., Radvanská 1, Bratislava, pre namietané porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 102/2014 a jeho uznesením z 30. decembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 2 Tpo 102/2014 z 30. decembra 2014 p o r u š i l základné právo [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Tpo 102/2014 z 30. decembra 2014 z r u š u j e .

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,73 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov), ktorú j e Krajský súd v Bratislave p o v i n ť vyplatiť na účet advokáta JUDr. Dušana Ivana, Advokátska kancelária H. I. F., spol. s r. o., Radvanská 1, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti [REDACTED] vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 276/2015-14 z 23. apríla 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 102/2014 a jeho uznesením z 30. decembra 2014.

Podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže právny zástupca sťažovateľa podaním z 5. júna 2015 a krajský súd vo vyjadrení z 26. mája 2015 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd preto vychádzal z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru Národnej jednotky finančnej polície, Expozitúra Bratislava (ďalej len „vyšetrovateľ“) sp. zn. PPZ-72NKA-PZ-BA-2013 z 13. mája 2014 bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie za pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1 a 4 Trestného zákona, ako aj za pokračovací zločin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona, to všetko v spolupáchateľstve.

Uznesením Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. Tp 44/2014 z 18. mája 2014 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Tost 21/2014 zo 4. júna 2014 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 505/2014 z 9. decembra 2014 bolo vyslovené porušenie základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 21/2014 zo 4. júna 2014. Uznesenie najvyššieho súdu bolo zrušené a vec bola vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

Na podklade nálezu ústavného súdu novým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 39/2014 z 19. decembra 2014 bol sťažovateľ prepustený z väzby.

V ten istý deň, teda 19. decembra 2014, o 14.05 h bol sťažovateľ zadržaný, a to v súvislosti s trestným konaním vedeným proti nemu pod sp. zn. PPZ-665/NKA-FP-BA-2014, v rámci ktorého mu bolo vznesené a následne rozšírené obvinenie uzneseniami z 10. októbra 2014 a z 24. novembra 2014 pre pokračovací zločin z krátenia dane a poistného.

Uznesením Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 652/2014 z 21. decembra 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 102/2014 z 30. decembra 2014 bol sťažovateľ opätovne vzatý do väzby, a to z dôvodov podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa názoru sťažovateľa uvedeným právoplatným uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Prvá väzba sťažovateľa (v trestnej veci vedenej pod sp. zn. PPZ-72/NKA-FP-BA-2013) trvala od 15. mája 2014 do 19. decembra 2014, kedy ho najvyšší súd prepustil na

základe nálezu ústavného súdu konštatujúceho porušenie jeho základného práva na zákonného sudcu a práva na spravodlivé súdne konanie. Právnym dôsledkom nálezu ústavného súdu bolo, že konanie o väzbe bolo právoplatne skončené s právnymi účinkami k 4. júnu 2014, teda ku dňu vydania nezákonného uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 21/2014 zrušeného ústavným súdom. V súlade so zásadou *res iudicata* nie je možné podľa sťažovateľa vziať niekoho do väzby z tých istých dôvodov, aké boli už predtým použité. Súd teda musí rešpektovať účinok právoplatného rozhodnutia o väzbe konkrétneho obvineného bez ohľadu na to, či sa vedie trestné konanie v jednej alebo viacerých trestných veciach.

To sa podľa názoru sťažovateľa vzťahuje aj na situáciu, v ktorej sa vedie trestné stíhanie vo viacerých trestných veciach proti tomu istému obvinenému a sú pritom aplikované skutkovo aj právne rovnaké dôvody väzby. Z tých istých dôvodov by bolo možné sťažovateľa vziať do väzby iba podľa § 71 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku. Materiálna stránka právoplatnosti súdneho rozhodnutia spočíva v jeho záväznosti pre určitý okruh subjektov, a tým i v nezmeniteľnosti právoplatného výroku súdneho rozhodnutia. Záväznosť a nezmeniteľnosť rozhodnutia spôsobuje tzv. prekážku právoplatne rozhodnutej veci (*impedimentum rei iudicatae*), čo znamená, že o tej istej veci, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Ide o procesné vyjadrenie ústavnoprávnej zásady *ne bis in idem*.

Napriek dosiaľ uvedenému bol sťažovateľ všeobecnými súdmi opätovne vzatý do väzby z rovnakých dôvodov. Treba pritom podľa sťažovateľa poukázať na to, že opätovné vzatie do väzby bolo založené na dôvodoch vyplývajúcich z návrhu prokurátora na vzatie do väzby, podľa ktorých dôvod väzby je daný aj naďalej existenciou rovnakých objektívnych skutočností a subjektívnych dôvodov ako pri predchádzajúcej väzbe.

Sťažovateľ poukazuje aj na to, že okolnosti súvisiace s neskorším vznesením obvinenia boli použité ako dôvod väzby už pri rozhodovaní o väzbe v predchádzajúcej trestnej veci. Z uznesenia najvyššieho súdu zo 4. júna 2014, ktoré ústavný súd zrušil nálezom z 9. decembra 2014, vyplýva, že je daná obava u sťažovateľa z konania uvedeného

v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to najmä podozrivé obchody spoločnosti [REDAKOVANÉ], začiatkom roka 2014, ako aj daňové priznania s nulovou hodnotou od júna 2013. Znamená to, že skutky definované v novšej trestnej veci nie sú novou okolnosťou (novým dôvodom väzby), ktorá vyšla najavo po 4. júni 2014. Podľa názoru sťažovateľa orgány činné v trestnom konaní mali v danom prípade správne postupovať v zmysle § 206 ods. 4 Trestného poriadku. Vznesenie neskoršieho obvinenia pod samostatnou spisovou značkou bolo účelové a bolo v rozpore so zákonom.

Podľa sťažovateľa nemožno súhlasiť s krajským súdom ani v tom, že by pôvodné uznesenie najvyššieho súdu bolo ústavným súdom zrušené len „z *formálnych dôvodov*“ a že preto opätovné vzatie do väzby z tých istých dôvodov je „v *poriadku*“. Pokiaľ totiž ústavný súd vysloví svojím nálezom porušenie základných práv, je nevyhnutné považovať takéto rozhodnutie ako celok za najvyššiu možnú formu ochrany, ktorá môže byť súdnou mocou poskytnutá. Uznesením krajského súdu bola nálezu ústavného súdu priznaná nulová relevancia. Sťažovateľ zároveň poukazuje na uznesenia najvyššieho súdu z 19. decembra 2014, ktorým bol v reakcii na nález ústavného súdu prepustený z väzby. Z uznesenia jednoznačne vyplýva, že nebol prepustený zo žiadnych „formálnych dôvodov“, ale pre nedodržanie zákonom ustanovenej lehoty na rozhodnutie o sťažnosti obvineného proti uzneseniu o vzatí do väzby.

Sťažovateľ napokon navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. *Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (...) na osobnú slobodu podľa článku 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa článku 5 ods. 1 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd právoplatným uznesením Krajského súdu v Bratislave z 30. decembra 2014, sp. zn. 2Tpo/102/2014, porušené bolo.*

2. *Zrušuje uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. decembra 2014, sp. zn. 2Tpo/102/2014 a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie a rozhodnutie.*

3. *Krajský súd v Bratislave je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 355,73 eura na účet právneho zástupcu, advokátskemu spoločenstvu*

AK H.I.F., spol. s r. o., Radvanská 1, 811 01 Bratislava(...), do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Z doplnenia sťažnosti z 2. apríla 2015 doručeného ústavnému súdu 8. apríla 2015 vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 119/2015 z 26. marca 2015 bol sťažovateľ prepustený z väzby a že zároveň bola prijatá peňažná záruka vo výške 100 000 €. Napriek tejto skutočnosti sťažovateľ trvá na podanej sťažnosti s tým, aby bolo o nej rozhodnuté tak, ako to je už uvedené. Z odôvodnenia uznesenia o prepustení z väzby totiž vyplýva, že podľa názoru okresného súdu formálne a materiálne podmienky väzby naďalej trvajú a väzba bola nahradená peňažnou zárukou. Preto i naďalej posúdenie dôvodov väzby sťažovateľa má význam.

Z vyjadrenia predsedu krajského súdu sp. zn. Spr. 2337/15 z 26. mája 2015 doručeného ústavnému súdu faxom toho istého dňa a poštou 1. júna 2015 vyplýva, že požiadal o stanovisko predsedníčku senátu. Podľa vyjadrenia predsedníčky senátu z 25. mája 2015 senát i naďalej zastáva právny názor uvedený v uznesení. Sťažovateľ bol pôvodne vo väzbe v inej trestnej veci. Z tejto bol najvyšším súdom reagujúcim na nález ústavného súdu prepustený, avšak ide o trestnú vec, v ktorej sa koná samostatne a pod inou spisovou značkou. Z nálezov ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 505/2014 z 9. decembra 2014 vyplýva, že bolo konštatované porušenie práva sťažovateľa ne byť odňatý zákonnému sudcovi, a to uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 21/2014 zo 4. júna 2014. Podľa predsedníčky senátu skutkov, pre ktoré je sťažovateľ stíhaný v inej trestnej veci, sa mal dopúšťať v období do júna 2013, pričom v predmetnej trestnej veci sa mu kladie za vinu páchanie trestnej činnosti za obdobie I. štvrtroka roku 2014. Ide tu o súvis v jednotlivých trestných veciach, čo sa týka spôsobu a charakteru trestnej činnosti, avšak nebolo možné v štádiu prípravného konania v oboch trestných veciach z pohľadu hodnotenia materiálnych podmienok väzby jednoznačne konštatovať, že tu ide o pokračovaciu trestnú činnosť, a teda o jeden pokračovací trestný čin v týchto dvoch trestných veciach. Vychádzajúc z týchto úvah, krajský súd nedospel k záveru, že ide o väzbu v tej istej veci. V závere predsedníčka senátu uviedla, že išlo o súvis z pohľadu rozhodovania o väzbe, t. j. existencie dôvodov

väzby. Išlo teda o inú trestnú vec a inú trestnú činnosť toho istého obvineného, pričom rozhodnutie o väzbe obvineného je rozhodnutím prísne individuálnym v každej trestnej veci, pretože u každého obvineného v každej trestnej veci je súd povinný individuálne skúmať všetky okolnosti, ktoré môžu zakladať, resp. zakladajú dôvod jeho väzby.

Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa z 5. júna 2015 doručenej ústavnému súdu 9. júna 2015 vyplýva, že zotrváva na stanovisku, podľa ktorého rozhodnutie o vzatí sťažovateľa do väzby vychádzajúce z tých istých dôvodov a z nezmeneného skutkového stavu v porovnaní s rozhodovaním o väzbe v súvisiacej trestnej veci je jednoznačne neústavné a protizákonné a opätovne zakladá a predlžuje neústavný a nezákonný stav, ktorý bol odstránený nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 505/2014 z 9. decembra 2014. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 39/2014 z 19. decembra 2014, ktorým bol sťažovateľ prepustený z väzby, sa konanie o jeho väzbe právoplatne skončilo (bez ohľadu na dôvod skončenia) a v záujme zachovania zákonnosti nie je možné toto konanie z rovnakých skutkových dôvodov obnoviť, a to ani v inom, navyše účelovo samostatne vedenom konaní. Hoci ide o dve samostatne vedené trestné veci s časovo odlišne vymedzenými skutkami, skutky kladené sťažovateľovi za vinu v tejto veci boli zároveň dôvodom jeho väzby v skoršej veci. Dôkaz o tejto skutočnosti vyplýva z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 21/2014 zo 4. júna 2014, ktoré ústavný súd zrušil svojím nálezom sp. zn. III. ÚS 505/2014 z 9. decembra 2014. Ďalší dôkaz vyplýva z návrhu prokurátora na vzatie do väzby spoluobvineného z 20. mája 2014. Skutky definované teraz nie sú novou okolnosťou (novým dôvodom väzby), ktorá by vyšla najavo po 4. júni 2014. Naopak, tieto skutočnosti boli známe a vzaté do úvahy ako dôvod väzby sťažovateľa už v skoršej trestnej veci.

II.

Z nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 505/2014-71 z 9. decembra 2014 vyplýva, že ním bolo vyslovené porušenie základného práva sťažovateľa (popri ďalších osobách) na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj jeho práva na

spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 6 Tost 21/2014, pričom uznesenie zo 4. júna 2014 bolo zrušené a vec bola vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Podľa názoru ústavného súdu o opravnom prostriedku sťažovateľa rozhodol senát najvyššieho súdu v nesprávnom zložení.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 39/2014 z 19. decembra 2014 vyplýva, že ním bolo zrušené uznesenie špecializovaného súdu sp. zn. Tp 44/2014 z 18. mája 2014 a sťažovateľ bol ihneď prepustený z väzby. Podľa názoru najvyššieho súdu vzhľadom na ustanovenie § 192 ods. 3 Trestného poriadku (podľa ktorého o sťažnosti obvineného proti uzneseniu o vzatí do väzby rozhodne sťažnostný súd do 5 pracovných dní od predloženia veci na rozhodnutie) bolo potrebné sťažovateľa z väzby prepustiť, lebo hoci toto ustanovenie nemá sankčný charakter (jeho nedodržanie neznamená automatické prepustenie z väzby), nemôže znamenať ani svojvoľné výrazné prekročenie tejto lehoty, pretože by tak bolo porušené právo obvineného na urýchlené rozhodnutie o jeho väzbe.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 102/2014 z 30. decembra 2014 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 652/2014 z 21. decembra 2014. Podľa názoru krajského súdu sú splnené formálne, ale aj materiálne predpoklady na vzatie sťažovateľa do väzby. Existuje dôvodné podozrenie, že sťažovateľ spáchal skutky majúce znaky pokračovacieho zločinu. Čo sa týka dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, je podstatné, že proti sťažovateľovi sa vedie ďalšie trestné stíhanie pre obdobnú trestnú činnosť, a to dokonca závažnejšieho rozsahu. Pokiaľ ide o námietku protiprávnosti vzatia sťažovateľa do väzby (keďže už bol v súvisiacej trestnej veci z väzby prepustený, a preto nie je možné opätovne o jeho väzbe rozhodnúť), treba uviesť, že je pravdou, že sťažovateľ bol v inej trestnej veci vo väzbe, z ktorej ho najvyšší súd (sp. zn. 2 Tost 39/2014), reagujúc na nález ústavného súdu (sp. zn. III. ÚS 505/2014), prepustil, avšak ide o trestnú vec, v ktorej sa koná samostatne. Aj táto vec je v štádiu prípravného konania a je vedená pod inou spisovou značkou. Skutkov z tejto trestnej činnosti sa mal sťažovateľ dopúšťať v období do júna 2013, pričom v predmetnej trestnej veci je mu kladené za vinu páchanie trestnej činnosti za obdobie prvého kvartálu

roku 2014. Ide tu o súvis v jednotlivých trestných veciach, a to čo sa týka spôsobu a charakteru trestnej činnosti. Nie je však možné v tomto štádiu trestného stíhania z pohľadu hodnotenia materiálnych podmienok väzby jednoznačne konštatovať, že ide o pokračovaciu trestnú činnosť, a teda o jeden pokračovací trestný čin v daných dvoch trestných veciach. Pokiaľ prokurátor v návrhu na vzatie sťažovateľa do väzby, ako aj okresný súd poukazujú na súvis oboch trestných vecí, treba uviesť, že ide o súvis z pohľadu rozhodovania o väzbe pri skúmaní dôvodov väzby. Pri rozhodovaní o dôvodoch väzby je potrebné túto skutočnosť zohľadniť, lebo svedčí o určitých kriminogénnych črtách sťažovateľa z pohľadu obavy z pokračovania trestnej činnosti bez toho, aby bola porušená zásada prezumpcie neviny. Ide teda o inú trestnú vec a inú trestnú činnosť toho istého obvineného. Navyše z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 505/2014 z 9. decembra 2014 vyplýva, že sa v ňom konštatovalo porušenie základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu. Sťažovateľ preto nebol následne najvyšším súdom prepustený z väzby pre neexistenciu materiálnych podmienok väzby, ale z „formálnych“ dôvodov, keďže rozhodoval nezákonný senát.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom: zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán, pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Sťažovateľ je presvedčený, že nebolo možné opätovne vziať ho do väzby z tých istých dôvodov, pre aké bol vzatý do väzby už v minulosti za situácie, keď prvé vzatie do väzby sa skončilo jeho právoplatným prepustením z väzby. Súd musí rešpektovať účinok právoplatného rozhodnutia o väzbe bez ohľadu na to, či sa vedie trestné konanie v jednej alebo viacerých trestných veciach. To sa podľa sťažovateľa vzťahuje aj na situáciu, keď sa vedie trestné stíhanie vo viacerých trestných veciach proti tomu istému obvinenému a sú pritom aplikované skutkovo aj právne rovnaké dôvody väzby. Z tých istých dôvodov by bolo možné sťažovateľa vziať do väzby iba podľa § 71 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa krajského súdu hoci je pravdou, že sťažovateľ bol z väzby v inej trestnej veci prepustený, avšak ide o trestnú vec, v ktorej sa koná samostatne pod inou spisovou značkou. Skoršia väzba sa týkala trestnej činnosti, ku ktorej dochádzalo do júna 2013. V predmetnej trestnej veci ide o trestnú činnosť za obdobie prvého kvartálu roku 2014. Ide tu o súvis v jednotlivých trestných veciach, a to čo sa týka spôsobu a charakteru trestnej činnosti. Nie je však možné v tomto štádiu trestného stíhania z pohľadu hodnotenia materiálnych podmienok väzby jednoznačne konštatovať, že ide o pokračovaciu trestnú činnosť, a teda o jeden pokračovací trestný čin v daných dvoch trestných veciach.

Podľa § 122 ods. 10 Trestného zákona za pokračovací trestný čin sa považuje, ak páchateľ pokračoval v páchaní toho istého trestného činu. Trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin, ak všetky čiastkové útoky toho istého páchateľa spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchateľa spáchať uvedený trestný čin; to neplatí vo vzťahu k čiastkovým útokom spáchaným mimo územia Slovenskej republiky.

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak marí objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 71 ods. 2 Trestného poriadku ak bol obvinený prepustený z väzby, môže byť v tej istej veci vzatý do väzby, ak

a) je na úteku alebo sa skrýva, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, nezdržiava sa na adrese, ktorú uviedol orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu, nepreberá zásielky alebo nerešpektuje príkazy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu, alebo inak vedome marí vykonávanie nariadených úkonov,

b) pôsobí na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak marí objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie,

c) pokračuje v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil,

d) bol prepustený z väzby preto, že nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody a sú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú niektorý z dôvodov väzby podľa odseku 1, alebo e) je obvinený pre ďalší úmyselný trestný čin spáchaný po prepustení z väzby.

Existencia dôvodného podozrenia, že obvinený spáchal trestný čin, je podmienkou sine qua non zákonnosti držania obvineného vo väzbe (Stögmüller c. Rakúsko, Letellier c. Francúzsko).

Uvedenej zásadnej materiálnej podmienke možnosti vzatia obvineného do väzby vyslovenej Európskym súdom pre ľudské práva zodpovedá aj právna úprava väzby podľa Trestného poriadku, pretože z ustanovenia § 71 ods. 1 je zrejmé, že obvinený môže byť vzatý do väzby, len ak (inter alia) doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný a má znaky trestného činu.

Vzhľadom na existujúcu právnu úpravu sa ako rozhodujúca javí v danej veci právna otázka, či trestnú činnosť, ktorej sa mal sťažovateľ dopúšťať v prvom kvartáli roku 2014, treba považovať za samostatný skutok (samostatný pokračovací trestný čin) alebo za jeden skutok (jeden pokračovací trestný čin), ktorý bol páchaný jednak v období do júna 2013, ako aj v prvom kvartáli roku 2014.

Už teraz možno vo všeobecnej rovine konštatovať, že ak by trestná činnosť, ku ktorej malo dochádzať v prvom kvartáli roku 2014, mala byť samostatným skutkom (samostatným pokračovacím trestným činom), potom nejde o opätovné vzatie sťažovateľa do väzby v tej istej trestnej veci a takéto vzatie do väzby potom možno oprieť o ustanovenie § 71 ods. 1 Trestného poriadku.

Naopak, ak by trestná činnosť, ku ktorej malo dochádzať v prvom kvartáli roku 2014, mala byť jedným skutkom (jedným pokračovacím trestným činom) páchaným jednak do júna 2013, ako aj v prvom kvartáli roku 2014, potom by väzbu bolo možné oprieť iba o ustanovenie § 71 ods. 2 Trestného poriadku, pretože by išlo o opätovné vzatie do väzby v takej veci, v ktorej už bol obvinený z väzby predtým prepustený.

Sťažovateľ sa výslovne nevyjadruje k otázke, či trestnú činnosť, ktorú mal páchať v prvom kvartáli roku 2014, treba považovať za jeden skutok (jeden pokračovací trestný čin) s trestnou činnosťou, ktorej sa mal dopúšťať do júna 2013. Len nepriamo sa dá dedukovať, že podľa sťažovateľa ide o jeden skutok majúci charakter pokračovacieho trestného činu.

Krajský súd sa naproti tomu snažil túto otázku výslovne riešiť, pričom dospel k záveru, že v danom štádiu trestného stíhania nie je možné jednoznačne konštatovať, že ide o pokračovaciú trestnú činnosť, a teda o jeden pokračovací trestný čin v daných dvoch trestných veciach, a to aj napriek tomu, že je daný súvis čo do spôsobu a charakteru trestnej činnosti.

Uvedený záver krajského súdu nemožno z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať, a to aj napriek tomu, že jeho úvahy idú v zásade správnym smerom.

Podľa názoru krajského súdu pri rozhodovaní o vzatí do väzby platí prezumpcia, podľa ktorej nejde o pokračovací trestný čin (jeden skutok), ale o samostatný trestný čin (osobitný, iný skutok), pokiaľ vykonanými dôkazmi nie je bezozvyšku preukázané dôvodné podozrenie zo splnenia všetkých podmienok podľa ustanovenia § 122 ods. 10 Trestného zákona.

Naznačenú prezumpciu nie je možné z ústavnoprávneho hľadiska pripustiť.

Ústavný súd v okolnostiach tohto prípadu kladie do popredia zásadu, podľa ktorej sa v pochybnostiach treba prikloniť k takému skutkovému záveru, ktorý je pre obvineného priaznivejší (*in dubio pro reo*). Nemožno pochybovať o tom, že v daných súvislostiach je z pohľadu sťažovateľa výhodnejší záver, že ide o pokračovací trestný čin, pretože v takomto prípade možno vyvodiť, že bol spáchaný čiastkový skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie a ktorý je súčasťou iného, pokračovacieho skutku.

Inými slovami, krajský súd mal dospieť k jednoznačnému záveru buď o dôvodnom podozrení zo spáchania jedného pokračovacieho skutku, alebo o dôvodnom podozrení

zo spáchania dvoch pokračovacích skutkov. V prípade pochybností sa mal prikloniť k záveru priaznivejšiemu pre sťažovateľa, teda k záveru o spáchaní jedného pokračovacieho skutku.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

V zmysle citovaného ustanovenia ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 102/2014 z 30. decembra 2014 (bod 2 výroku nálezu).

Sťažovateľ sa domáhal tiež priznania úhrady trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia advokátom vo výške 355,73 €. Ústavný súd mu túto sumu aj priznal (bod 3 výroku nálezu). Treba však dodať, že v skutočnosti by trovy právneho zastúpenia advokátom predstavovali celkom čiastku 533,58 €, a to za 3 úkony právnych služieb v roku 2015 (prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť, replika na vyjadrenie krajského súdu) po 139,83 €, režijný paušál 3-krát po 8,39 € a daň z pridanej hodnoty v sume 88,92 €. Nebolo však možné priznať sťažovateľovi viac, ako požadoval.

Nebolo možné vyhovieť podanej sťažnosti v časti, ktorou sa sťažovateľ domáhal vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie (bod 4 výroku nálezu). Tento postup ústavného súdu neprichádzal do úvahy preto, lebo sťažovateľ v súčasnosti už nie je vo väzbe, pričom nie je možné dôvodnosť väzby posudzovať spätne za dobu minulú. O väzbe sa totiž rozhoduje vždy pro futuro.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. augusta 2015